

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **T. D.** ,

skazanego z art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 27 stycznia 2026 r.,

wniosku obrońcy skazanego

o wznowienie postępowania zakończzonego

wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

z dnia 8 kwietnia 2021 r., sygn. II AKa 21/20,

utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie

z dnia 19 listopada 2019 r., sygn. II K 125/18,

na podstawie art. 540 § 1 i 2 (*a contrario*) k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z

art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł :

- 1. pozostawić wniosek obrońcy bez rozpoznania;**
- 2. zwolnić skazanego od kosztów postępowania o wznowienie i obciążyć nimi Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wniosek o wznowienie postępowania na podstawie art. 540 § 2 k.p.k. złożony przez obrońcę skazanego T. D. – adw. E. G. , należało pozostawić bez rozpoznania jako niedopuszczalny z mocy ustawy.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że wznowienie postępowania w związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą przepisu prawnego, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie (jednak z dwóch odmian tzw. wznowienia postępowania *propter decreta*) – zgodnie z art. 540 § 2 k.p.k. – może nastąpić wyłącznie „na korzyść strony”. Ustawodawca nie przewidział zatem możliwości wznowienia postępowania na korzyść podmiotów innych niż same strony.

Z wnioskiem o wznowienie postępowania może wystąpić strona postępowania, o którego wznowienie chodzi. Legitymację procesową do reprezentowania strony w tym zakresie posiadają oczywiście ustanowieni przez nią (albo z urzędu) i działający na rzecz strony obrońcy albo pełnomocnicy, jednak ich zakres działania jest ściśle wyznaczony przez przepisy regulujące tryb i zasady postępowania wznowieniowego. Ma to znacznie z punktu widzenia dopuszczalności złożonego w niniejszej sprawie wniosku o wznowienie postępowania. Wszak obrońca skazanego T. D. , nie jest przecież stroną postępowania, a jedynie przedstawicielem procesowym strony (skazanego). Rzecz jasna nie oznacza to — jak już powiedziano — że nie przysługuje mu (jako obrońcy) legitymacja procesowa do złożenia wniosku o wznowienie postępowania. Działając, jednak w związku z pełnieniem funkcji obrońcy skazanego z urzędu zakres jego legitymacji procesowej jest ściśle wyznaczony przez brzmienie przepisu art. 510 § 2 k.p.k. Zgodnie z tym przepisem orzeczenie (wyrok) Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą przepisu prawnego, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie może stanowić podstawę wznowienia postępowania wyłącznie na „korzyść strony”. Oznacza to zatem, że ustawa nie przewiduje sytuacji, w której wznowienie postępowania miałoby następować na korzyść reprezentantów procesowych (obrońców, pełnomocników stron) a nie na korzyść samych stron. Skoro celem złożenia przedmiotowego wniosku, tj. wniosku o wznowienie postępowania było spowodowanie zmiany rozstrzygnięcia o kosztach (kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oskarżonemu w postępowaniu odwoławczym), to jest rzeczą oczywistą, że wektor tego wniosku o wznowienie

postępowania był skierowany nie na wznowienie postępowania "na korzyść strony", lecz na korzyść jej reprezentanta procesowego (obrońcy). Tym samym postępowanie nie może być wznowione na korzyść pełnomocnika czy obrońcy i taki wniosek należy uznać za niedopuszczalny z mocy ustawy.

Dodatkowo należy wskazać, że zgodnie z treścią art. 540 § 1 k.p.k. wznowić można wyłącznie postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem.

Przedmiotem wznowienia postępowania (w tym także na podstawie art. 540 § 2 k.p.k.), są zatem prawomocnie zakończone postępowania sądowe, w których rozstrzygnięto o odpowiedzialności karnej oskarżonego lub o przedmiocie procesu karnego, a nie o jakiegokolwiek kwestii incydentalnej, chociażby istotnej dla oskarżonego, rozstrzyganej w toku postępowania karnego. Postępowania incydentalne mogą być przedmiotem wznowienia wyłącznie wówczas, gdy zapadłe w nich orzeczenia definitywnie zamykają rozpoznanie danej kwestii, wywołując trwałe skutki (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2013 r., sygn. II KK 144/12). Możliwość wznowienia dotyczy postępowań ubocznych, o ile mają one charakter autonomiczny względem zasadniczego nurtu procesu. Kwestią incydentalną, która nie ma charakteru autonomicznego, albowiem jest immanentnie sprzężona z orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie, jest orzeczenie o kosztach postępowania (sądowych), konkretnie o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej przez adwokata z urzędu.

Kodeks postępowania karnego nie przewiduje zatem wznowienia postępowania w ww. zakresie i nie zmienia tego powołany przez obrońcę skazanego T. D. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 lutego 2024 r., SK 90/22. Kwestia kosztów postępowania (w tym kosztów pomocy prawnej świadczonej z urzędu) jest adhezyjnie związana z głównym przedmiotem danego postępowania (a więc nieautonomiczna), a ponadto zapadłe co do niej orzeczenia nie mają charakteru definitywnego, skoro ustawodawca przewiduje możliwość wydania postanowienia uzupełniającego w przedmiocie kosztów. Wobec tego, objęte wnioskiem obrońcy rozstrzygnięcie (postanowienie z pkt. II ppkt. 2) Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 8 kwietnia 2021 r. w zakresie przyznania mu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oskarżonemu w

postępowaniu odwoławczym także z tego powodu nie jest zaskarżalne w postępowaniu wznowieniowym.

W tej sytuacji — w świetle treści dyspozycji art. 540 § 1 i 2 k.p.k. — wniosek o wznowienie postępowania jest niedopuszczalny, co, w efekcie, musiało skutkować jego pozostawieniem bez rozpoznania w oparciu o przepisy art. 540 § 1 i 2 (*a contrario*) k.p.k. w zw. z art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, postanowiono jak w części dyspozytywnej (pkt 1). Jednocześnie, kierując się względami słuszności, o których stanowi art. 624 § 1 k.p.k., Sąd Najwyższy zwolnił skazanego od kosztów postępowania o wznowienie i obciążył nimi Skarb Państwa (pkt 2).

[J.J.]

[a.ł.]